

**Комисия за публичен надзор над
регистрираните одитори**

***Отчет за дейността
през 2017 година***

**София
Юли 2018 г.**

СЪДЪРЖАНИЕ

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ	3
РЕЗЮМЕ	4
I. КОМИСИЯ ЗА ПУБЛИЧЕН НАДЗОР НАД РЕГИСТРИРАНИТЕ ОДИТОРИ – МИСИЯ И ВИЗИЯ	7
II. ИНСТИТУЦИОНАЛНО РАЗВИТИЕ И АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ	8
2.1. Промени в нормативната уредба	8
2.2. Организационна структура	9
2.3. Човешки ресурси	11
2.4. Финансово осигуряване	12
III. НАДЗОРНА ДЕЙНОСТ	12
3.1. Надзор над дейността на Института на дипломираните експерт-счетоводители	13
3.1.1. Придобиване на правоспособност и вписване на регистрираните одитори в регистъра по чл. 20 от ЗНФО	13
3.1.2. Резултати от дейността на ИДЕС по контрола на качеството на одиторските услуги	14
3.1.3. Продължаващо професионално развитие на регистрираните одитори	15
3.2. Надзор над дейността на регистрираните одитори, изпълняващи ангажименти за независим одит на финансови отчети на предприятия от обществен интерес	15
3.2.1. Изпълнение на годишната програма за контрол по гарантиране качеството на дейността на регистрираните одитори	16
3.2.2. Комплексни оценки за качество на дейността на проверените регистрирани одитори и одиторски дружества	17
3.2.3. Проверки по изпълнение на приложените надзорни мерки и дадените препоръки за отстраняване на констатирани съществени пропуски и несъответствия	24
3.2.4. Разследвания по повод получени в КПНРО сигнали и предложения от заинтересовани лица	24
3.2.5. Административно-наказателна дейност	24
IV. МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО	25
V. ПУБЛИЧНОСТ И ПРОЗРАЧНОСТ НА ДЕЙНОСТТА	27
VI. ПРИОРИТЕТИ В ДЕЙНОСТТА НА КПНРО ЗА 2018 ГОДИНА	27
VII. ПРИЛОЖЕНИЯ	28
Приложение № 1 Органиграма	29
Приложение № 2 Справка за изпълнение на бюджета за 2017 г.	30

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

Регламент (ЕС) № 537/2014	Регламент (ЕС) № 537/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 година относно специфични изисквания по отношение на задължителния одит на предприятия от обществен интерес и за отмяна на Решение 2005/909/ЕО на Комисията
Директива 2006/43/ЕО	Директива на Европейския парламент и на Съвета от 17 май 2006 г. относно задължителния одит на годишните счетоводни отчети и консолидираните счетоводни отчети
Директива 2014/56/ЕС	Директива 2014/56/ЕС за изменение на Директива 2006/43/ЕО относно задължителния одит на годишните счетоводни отчети и консолидираните счетоводни отчети.
ГИЕОПН	Групата за инспекции на европейските органи за публичен надзор
ГФО	Годишен финансов отчет
ЕГОПНО	Европейска група на органите за публичен надзор над одиторите
ЕК	Европейска комисия
ЕКПС	Етичен кодекс на професионалните счетоводители, издаден от Международната федерация на счетоводителите чрез Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители
ЕС	Европейски съюз
ЗДБРБ	Закон за държавния бюджет на Република България
ЗНФО	Закон за независимия финансов одит
ИДЕС	Институт на дипломираните експерт-счетоводители
КЕОНО	Комитет на европейските органи за надзор на одита
КПНО	Комисия за публичен надзор над регистрираните одитори
МОС	Международни одиторски стандарти
МСС	Международни счетоводни стандарти
МФНОР	Международен форум на независимите одитни регулатори
НСС	Национални счетоводни стандарти
СККОУ	Съвет за контрол на качеството на одиторските услуги при ИДЕС
СПЕ	Съвет по професионална етика при ИДЕС

РЕЗЮМЕ

Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори е независим орган за регулиране и надзор върху професионалната дейност на регистрираните одитори и дейността на ИДЕС по отношение на делегираните функции, както и за оценка дейността на одитните комитети в предприятията от обществен интерес и наблюдение на пазара на одиторски услуги.

Комисията е създадена през 2008 г. при транспонирането на Директива 2006/43/ЕО относно задължителния одит на годишните счетоводни отчети и консолидираните счетоводни отчети и е компетентен орган за Република България по прилагането на Регламент (ЕС) № 537/2014 относно специфични изисквания по отношение на задължителния одит на предприятия от обществен интерес.

Тя се избира от Народното събрание и отчита дейността си пред него.

Мисията на КПНРО е осъществяване надзор над дейността на регистрираните одитори с цел постигане високо качество на предоставяните одиторски услуги, в резултат на което да има високо доверие на инвеститорите и обществото като цяло в информацията в годишните финансови отчети на предприятията.

При изпълнение на възложените със закона функции КПНРО е независима и не може да приема указания от други органи, институции и лица. Комисията осъществява дейността си при спазване принципите за законност, публичност и прозрачност.

Организационната структура е определена с обнародвания в Държавен вестник Правилник за дейността на КПНРО. Комисията осъществява своите функции с персонал от 28 щатни бройки, организирани в две дирекции (дирекция „Надзорна дейност“ и дирекция „Обща администрация“), както и от служители, пряко подчинени на председателя.

Комисията носи крайната отговорност за надзора върху:

- придобиването на право да се упражнява дейност като регистриран одитор на територията на страната, съответно регистрирането на одиторите и временното лишаване от право да се упражнява дейност;
- приемането на стандарти за:
 - професионална етика;
 - вътрешния контрол на качеството в дейността на регистрираните одитори;
 - извършването на задължителен финансов одит и свързаните с одита услуги;
 - продължаващото професионално развитие на регистрираните одитори;
- системата за гарантиране на качеството на професионалната дейност на регистрираните одитори;
- прилагането на принудителни административни мерки и налагането на административни наказания.

В съответствие с изискванията на закона, КПНРО реализира надзорните си правомощия основно чрез изпълнението на планови и тематични инспекции, проверки относно изпълнение на приложените административни мерки и дадените препоръки, както и чрез извършването на разследвания по сигнали от заинтересовани лица и по решение на комисията. Обхватът на инспекциите по контрол върху качеството на дейността на регистрираните одитори включва проверки относно спазване изискванията на МОС, както и на етичните норми и изискванията за независимост, оценка на вътрешната система за контрол на качеството, установяване адекватността на времевите и човешките ресурси и на одиторските възнаграждения, изпълнение на дадените препоръки за отстраняване на констатирани преди това пропуски и несъответствия, а също и изпълнение на други изисквания на ЗНФО. С оглед на резултатите от инспекциите и разследванията, освен търсене на административно-наказателна отговорност, комисията има възможността да прилага и надзорни мерки – оценяване качеството на професионалната дейност на регистрираните одитори; даването на задължителни за изпълнение предписания;

оповестяване публично на констатирани нарушения и съответните нарушители, както и случаите на издадени в несъответствие със закона одиторски доклади; временно лишаване от правото за извършване на финансов одит и др.

В резултат от инспекциите по плана за 2017 г. се констатирали пропуски и несъответствия при изпълнение на ангажиментите за задължителен финансов одит, много от които са сходни с тези от предходните години и по същество характеризират съществените проблемни области в качеството на одита: не се анализират специфични за отрасъла счетоводни практики и регулации; при смяна на одитора не се осъществява комуникация с предходния одитор и не се изпълняват специфични одиторски процедури за потвърждаване на начални салда; пропуски по отношение разбиране на вътрешния контрол в одитираните предприятия; пропуски при тестване ефективността на контролите в рисковите за одита области; не се оценява работата на ползвани експерти; пропуски при определяне нивата на същественост; планиране на одиторски процедури в отговор на оценените рискове; пропуски при проверка на представянето и оповестяванията в отчета

При изпълнение на плановете инспекции продължава установяването на случаи на неизпълнение на законите изисквания за поддържане на застраховка срещу рисковете на одиторската професия.

В изпълнение на утвърдения план от КПНРО са извършени 65 инспекции за гарантиране контрол на качеството на одиторските услуги, както и 12 разследвания по получени сигнали от заинтересовани лица и по решение на комисията.

С решения на КПНРО са приети 65 доклада за резултатите от извършените планови инспекции, както следва:

- при инспекциите на 34 одиторски практики не са констатирани съществени пропуски в дейността на регистрираните одитори;
- при инспекциите на 17 одиторски практики е констатирано наличието на несистематични съществени пропуски спрямо изискванията на професионалните стандарти;
- при инспекциите на 9 одиторски практики е констатирано наличието на систематични съществени пропуски спрямо изискванията на професионалните стандарти;
- при инспекциите на 5 одиторски практики е констатирано такова несъответствие спрямо изискванията на професионалните стандарти, което поставя под съмнение функционирането на системата за вътрешен контрол на инспектираните одитори и съответно качеството на предоставяните от тях одиторски услуги.

Във връзка с констатирани при плановете инспекции и при разследванията съществени пропуски и несъответствия спрямо законите изисквания са съставени 25 акта за установяване на административни нарушения, по които председателят на комисията е издал 24 наказателни постановления за налагането на глоби и имуществени санкции на съответните нарушители. От издадените общо 25 наказателни постановления са обжалвани 13, като към датата на съставяне на настоящия отчет 12 са влезли в сила, както и две от предходния отчетен период.

В съответствие с предоставените от закона правомощия, през отчетния период комисията започна прилагането и на надзорни мерки спрямо регистрираните одитори – приети са 5 решения за прилагане на надзорни мерки, от които две спрямо ИДЕС, в т.ч. една във връзка с дейността по вписване на одиторски дружества в регистъра на регистрираните одитори, и три по отношение дейността на конкретни регистрирани одитори, вкл. една за временно лишаване на регистриран одитор да изпълнява ангажименти за задължителен финансов одит на финансови отчети на предприятия от обществен интерес.

Мисията на КПНРО и новите изисквания на европейската одитна правна рамка, транспонирани със ЗНФО, определят и основните приоритети в дейността на комисията.

КПНРО ще продължи изготвяне на нови и актуализиране на досега действащите подзаконови нормативни актове в съответствие с разпоредбите на новия закон.

Комисията ще продължи да търси по-широко приложение на рисково-базирания подход в осъществяването от нея дейности, като се акцентира върху одита на предприятията от обществен интерес, дейността на големите одиторски дружества, съответно и прилагането на диференциран подход при проверките на големи, средни и малки одиторски практики.

На следващо място, с цел повишаване ефективността на надзорната дейност, комисията ще предприеме действия за внедряване на съвременни информационни и комуникационни технологии за постигане на ефективен надзор над професионалната дейност на одиторите.

Във връзка с наблюдението на пазара на одиторски услуги и на дейността на одитните комитети предстои разработването на нови методологии за тяхното осъществяване, както и развитието и утвърждаването на аналитичната структурна единица за оценка на риска и наблюдение на пазара на одиторските услуги.

Предвид установените тенденции за разширяване обхвата на инспекциите и за нарастване броя и спецификата на провежданите разследвания, КПНРО предвижда да укрепи административния си капацитет, като продължи да провежда последователна политика за обучение на служителите си за повишаване на професионалната им компетентност.

КПНРО ще продължи да укрепва своята институционална и финансова независимост чрез възможността ѝ самостоятелно да планира и осъществява своята дейност в съответствие със законовите правомощия и отговорности, вкл. спазване на изискването финансирането на надзорната дейност да е адекватно, достатъчно и в съответствие с фундаменталния принцип за независимост. Предпоставка за постигането на това е и търсенето на възможности и предприемането на инициативи за създаване на по-добри условия за ефективно управление на ресурсите на комисията.

КПНРО ще продължи и занапред ползотворното си сътрудничество, активна комуникация и съвместни действия с професионалната организация с цел създаване на условия за повишаване качеството на предоставяните одиторски услуги. Комисията ще продължи да полага усилия и за качествено подобряване на комуникацията с регулаторните органи като Българската народна банка, Комисията за финансов надзор, Комисията за енергийно и водно регулиране, Комисията за регулиране на съобщенията и с други органи, които работят с чувствителна финансова информация, за да придобие комуникацията системен и работен характер. С цел по-добро разбиране на гледните точки на потребителите КПНРО ще вложи усилия в изграждането на системни контакти с работодателските организации и особено с асоциациите във финансовия сектор – на банките, застрахователите, осигурителите, управляващите дружества и др.

Важен приоритет в дейността на КПНРО е и утвърждаването ѝ като надзорен орган на европейско и световно ниво чрез активното участие в работата на КЕОНО и МФНОР с цел обмяна на добри практики и сътрудничество между надзорните органи, участие в съвместни обучения и/или инспекции, и/или разследвания с други надзорни органи.

От съществено значение за дейността на комисията ще бъде използването на информацията от КЕОНО и от МФНОР за идентифицирането на новите тенденции в одита и преценката за скоростта и формите на тяхното проявление в България и по-специално тази относно навлизането на информационните технологии, изкуствения интелект и разширяването на нефинансовата информация, която се очаква да бъде потвърждавана от одита.

I. КОМИСИЯ ЗА ПУБЛИЧЕН НАДЗОР НАД РЕГИСТРИРАНИТЕ ОДИТОРИ – МИСИЯ И ВИЗИЯ

Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори е специализиран държавен орган за регулиране и надзор върху професионалната дейност на регистрираните одитори и дейността на ИДЕС по отношение на делегираните функции, както и за оценка дейността на одитните комитети в предприятията от обществен интерес и наблюдение на пазара на одиторски услуги. Тя е юридическо лице на бюджетна издръжка и е създадена през 2008 г. при транспониране в българското законодателство на Директива 2006/43/ЕО на Европейския парламент и Съвета за задължителния одит на годишните счетоводни отчети и консолидираните счетоводни отчети.

Комисията се избира от Народното събрание и отчита дейността си пред него. В края на 2016 г. беше приет новият Закона за независимия финансов одит, с който се транспонират в българското законодателство изменителната Директива 2014/56/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г., както и се приемат мерки по прилагането на Регламент (ЕС) № 537/2014 на Европейския Парламент и на Съвета от 16 април 2014 година относно специфични изисквания по отношение на задължителния одит в предприятия от обществен интерес.

Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори е надзорен орган, който осъществява дейността си при спазване принципите за законност, публичност и прозрачност. Нейната независимост намира израз в самостоятелното планиране и осъществяване на дейността ѝ в съответствие със закона.

Мисията на КПНРО е осъществяването на ефективен надзор над дейността на регистрираните одитори с цел осигуряване на високо качество на предоставяните одиторски услуги, като по този начин се допринесе за повишаване на доверието на инвеститорите, потребителите на финансова информация и обществото като цяло в информацията, съдържаща се в годишните финансови отчети на дружествата.

За изпълнение на мисията си КПНРО:

- упражнява надзорните правомощия чрез извършване на инспекции и разследвания на професионалната дейност на регистрираните одитори;
- извършва проверки на изпълнението на функциите, делегирани на професионалната организация относно:
 - провеждането на изпитите за придобиване на правоспособност на регистриран одитор;
 - продължаващото професионално развитие на регистрираните одитори;
 - регистриране на одиторите, които получават правоспособност за извършване на финансов одит;
 - поддържане на публичния регистър на регистрираните одитори;
 - контрола за гарантиране качеството на дейността на регистрираните одитори, които не одитират предприятия от обществен интерес;
- осъществява наблюдение върху пазара на одиторски услуги във връзка със задължителния одит на финансови отчети на предприятие от обществен интерес;
- наблюдава и оценява резултатите от дейността на одитните комитети на предприятията от обществен интерес;
- осъществява сътрудничеството със съответните органи на Европейския съюз, с компетентните органи на другите държави – членки на Европейския съюз, или на трети държави, отговарящи за задължителния финансов одит.

Визията за развитие на КПНРО е свързана с утвърждаването ѝ като водеща институция със съществен принос за защита на обществения интерес и за повишаване доверието на инвеститорите чрез създаване на условия за поддържане на високо качество на одиторските услуги в съответствие с професионалните стандарти и установените добри европейски и международни практики.

Комисията е член на КЕОНО и на МФНОР, като осъществява сътрудничество и с компетентните органи на държавите членки на Европейския съюз и на трети държави, отговарящи за независимия финансов одит.

Организационната структура и функциите на комисията са регламентирани както със ЗНФО, така и с обнародвания в Държавен вестник Правилник за дейността на КПНРО.

II. ИНСТИТУЦИОНАЛНО РАЗВИТИЕ И АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ

2.1. Промени в нормативната уредба

С приетия в края на 2016 г. нов ЗНФО се транспонират в българското законодателство изменителната Директива 2014/56/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г., както и се приемат мерки за прилагането на Регламент (ЕС) № 537/2014 на Европейския Парламент и на Съвета от 16 април 2014 година относно специфични изисквания по отношение на задължителния одит в предприятията от обществен интерес.

В закона са предвидени специални разпоредби, наред с общите изисквания по отношение на одита, регламентиращи дейността по задължителен финансов одит на финансови отчети на предприятията от обществен интерес. При извършването на такъв одит се прилагат пряко разпоредбите на Регламент (ЕС) № 537/2014, вкл. по отношение на:

- съдържанието на одиторския доклад;
- допълнителни доклади до компетентния орган, осъществяващ надзор над дейността на предприятието от обществен интерес и/или одитния му комитет;
- съдържанието на доклада за прозрачност;
- допълнителната информация, предоставяна на КПНРО.

С цел минимизиране влиянието на рисковете за независимостта на одиторите на предприятия от обществен интерес, законът урежда допълнителни мерки, наред с изискванията на регламента, като определя следното:

- минимален срок за договор за задължителен одит от една година;
- максимален срок за одиторско дружество за одит на предприятие от обществен интерес до 7 години, като за отговорния одитор, изпълняващ одита от името на одиторско дружество, максималният срок е 4 години;
- ограничения по отношение на приходите от услуги, различни от задължителния финансов одит, предоставяни на одитираното предприятие от обществен интерес, както и на дела на приходите от това предприятие в общата сума на приходите от одит за регистрирания одитор;
- изисквания за докладване на констатирани нередности в дейността на одитираното предприятие;
- допускат при определени условия предоставянето на данъчни консултации на одитираното предприятие от страна на регистрирания одитор.

В съответствие с изискванията на Директива 2014/56/ЕС законът регламентира крайната отговорност на КПНРО за надзора върху:

- придобиването на право да се упражнява дейност като регистриран одитор, регистрирането на одиторите, включително на одиторите от други държави – членки на Европейския съюз, и от трети държави и временното лишаване от право да се упражнява дейност като регистриран одитор;
- приемането на стандарти за професионална етика, за вътрешния контрол на качеството в дейността на регистрираните одитори и за извършването на задължителен финансов одит и свързаните с одита услуги;
- продължаващото професионално развитие на регистрираните одитори;

– системата за гарантиране на качеството на професионалната дейност на регистрираните одитори, като за констатираните съществени пропуски и несъответствия прилага принудителни административни мерки и налага административни наказания.

Чрез ЗНФО са делегирани на професионалната организация на одиторите следните дейности:

- организация и провеждане на изпитите за придобиване на правоспособност на регистриран одитор, вкл. от държави – членки на Европейския съюз, и от трети държави;
- продължаващото професионално развитие на регистрираните одитори;
- регистриране на одиторите, които получават правоспособност за извършване на финансов одит, и поддържане публичен регистър на регистрираните одитори, като условията и редът за осъществяване на тези дейности им се определят с утвърдени от КПНРО правила и процедури.

В съответствие с разпоредбите на ЗНФО комисията започна процеса по изготвяне на нови и актуализиране на досега действащите подзаконови нормативни актове.

В началото на 2017 г. беше приет нов Правилник за дейността на Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори, с който се уреждат статута и функциите на комисията в съответствие с новите нормативни изисквания на новия Закон за независимия финансов одит.

Във връзка с въведеното задължение за съвместен одит от две одиторски дружества на годишните финансови отчети на банките, застрахователните дружества и пенсионно-осигурителните дружества са разработени и приети съвместно от КПНРО и ИДЕС Насоки за изпълнение на съвместен одит. Насоките съдържат ключовите принципи и подходи на съвместния одит, вкл. ролята и отговорностите на съвместните одитори, допълнителните одиторски процедури, комуникацията и изискванията към одиторската документация при изпълнение на задължителни съвместни одити на индивидуални или консолидирани финансови отчети на предприятия съгласно ЗНФО.

С цел ясно регламентиране на условията за изпълнение на делегираната по силата на закона на професионалната организация дейност по регистриране на одиторите, които получават правоспособност за извършване на финансов одит, и поддържане публичен регистър на регистрираните одитори, КПНРО прие Правила за условията и реда за съставяне и поддържане на регистрите по чл. 17 и чл. 20 от ЗНФО. Правилата уреждат изискванията за организиране и поддържане от ИДЕС на регистъра на регистрираните одитори и на регистъра на дипломираните експерт-счетоводители.

С цел регламентиране реда за обмен между КПНРО и ИДЕС на информация за резултатите от инспекции, разследвания и проверки, представляваща професионална тайна по смисъла на чл. 82, ал. 1 от ЗНФО, комисията прие Правила за условията и реда за обмен на информация съгласно чл. 82, ал. 6 от Закона за независимия финансов одит.

За постигане на прозрачност относно реда и начина за определяне размера на административните наказания – имуществени санкции и глоби, налагани на регистрирани одитори и одиторските дружества за извършени нарушения на Закона за независимия финансов одит е приета нова Методика за определяне на размера на административните наказания по закона.

За да се подпомогне дейността на одитните комитети с цел изпълнение на възложените им по закон функции КПНРО разработва проект на Насоки за дейността на одитните комитети, както и документ, определящ минималното съдържание на годишния доклад за дейността на одитните комитети, представян на КПНРО.

2.2. Организационна структура

Комисията разглежда и решава въпросите от своята компетентност на заседания, като се събира най-малко два пъти в месеца по предварително оповестен дневен ред. През 2017 година са проведени 37 заседания, на които са обсъдени 169 въпроса, като от тях 132 са свързани с надзора над дейността на регистрираните одитори и ИДЕС, 5 се отнасят за

международното сътрудничество, 8 разглеждат приемането на вътрешно-нормативни документи и 24 други.

Със ЗДБРБ за 2017 г. е определена обща численост на персонала на КПНРО от 28 щатни бройки, която е организирана в две дирекции (дирекция „Надзорна дейност“ и дирекция „Обща администрация“), както и от служители, пряко подчинени на председателя.

Администрацията на комисията е максимално оптимизирана в съответствие с тенденциите в публичния сектор, като това доведе до съвместяване на редица дейности и по-високо натоварване и отговорности на служителите.

Дирекция „Надзорна дейност“ се състои от 17 инспектори, вкл. директор, и изготвя проект на годишната програма за инспекционната дейност; изпълнява инспекции за гарантиране качеството на професионалната дейност на регистрираните одитори, както и извършва разследвания; представя пред комисията докладите за резултати от извършени инспекции и разследвания, като предлага предприемане на съответните последващи действия и/или налагане на наказания и надзорни мерки; участва в съвместните проверки/разследвания с представители на надзорните органи на трети страни; поддържа връзки със системите по надзора над независимия финансов одит в държавите – членки на Европейския съюз, и съответните органи към Европейската комисия; извършва действия във връзка с обмена на информация с компетентните органи за публичен надзор над одиторите и одиторските дружества в другите държави – членки на Европейския съюз, и трети държави; проучва и популяризира добрата наша и международна практика в надзорната дейност; извършва подготовката и координира изпълнението на международни проекти; осъществява действия, свързани с обучението и повишаване квалификацията на служителите от специализираната администрация.

Дирекция „Обща администрация“ осъществява административно-техническата подготовка на заседанията на комисията; изготвя протоколите от заседанията и препис-извлечения от решенията на комисията; уведомява съответните органи и лица за решенията на комисията в 7-дневен срок от приемането им; осигурява правното обслужване и процесуалното представителство на комисията; осъществява цялостното финансово-счетоводно обслужване и материално-техническото снабдяване на комисията, вкл. изпълнява действията по съставянето на проекта на бюджета и изготвянето на годишния финансов отчет; организира и осъществява деловодната дейност; осъществява действията, свързани с управление на човешките ресурси, вкл. изготвя актовете и съхранява документите по възникване, изпълнение, изменение и прекратяване на служебните и трудовите правоотношения; осъществява предварителен контрол за законосъобразност в съответствие с изискванията на Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор; осигурява връзки с обществеността; осигурява адекватно информационно и техническо обслужване на дейността на комисията; осигурява охраната, противопожарната безопасност, реда и чистотата в работните помещения на комисията; осигурява поддържането и ремонта на помещенията и оборудването.

Служителите, назначени на длъжностите държавен експерт „Методология“ и експерт „Анализ и оценка на риска“, са пряко подчинени на председателя на комисията и имат следните задължения:

Държавен експерт „Методология“ участва в разработването на методически указания, инструкции, наръчници и други актове на комисията във връзка с осъществявания надзор над регистрираните одитори и ИДЕС; осъществява последващ контрол по качеството на дейността на инспекторите в комисията; изготвя материали и участва в организирането и осъществяването на обучението за повишаване квалификацията на служителите от администрацията; изготвя становища във връзка с методологията на инспекционната дейност; изготвя материали за заседания на комисията и участва в тях, вкл. като дава становища; разработва проекти на нормативни и вътрешни актове по отношение на инспекционната дейност; оказва методологична помощ на инспекторите при осъществяване на тяхната дейност.

Експерт „Анализ и оценка на риска“ изпълнява дейностите по планиране и въвеждане на методологичната рамка на цялостния процес по управление на рисковете при извършване на инспекциите; по идентифициране, анализ, оценка и определяне на реакция спрямо установените рискове, които могат да повлияят при извършване на инспекциите; участие в разработването и поддържането на риск-регистър, както и анализ и оценка на установените рискове; наблюдение и анализ на пазара на одитни услуги по отношение системния риск, произтичащ от високата концентрация; прилагане на иконометрични и статистически модели в практически изследвания, както и използването на софтуерни продукти за иконометричен и статистически анализ.

2.3. Човешки ресурси

В края на 2017 г. комисията прие Рамка на компетентностите на инспекторите в Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори, с която се въведеха конкретни професионални критерии при подбора на служители от специализираната администрация, както и се предвиди същата да послужи като база за обективна оценка на професионалната компетентност на инспекторите и на директора на дирекция „Надзорна дейност“ при годишната оценка на изпълнението им.

С рамката се предвижда, че за да докажат съответната компетентност, служителите от специализираната администрация трябва да притежават съответните знания, умения и ценности, етика и поведение. Компетентностите, които следва да притежават, са: професионална компетентност, професионална етика, аналитична компетентност, извършване на инспекции за гарантиране на качеството и разследвания, ориентация към резултатите, повишаване на професионалната квалификация, работа в екип при изпълнение на служебните задължения и в отношенията с колегите и с директора на дирекция; сътрудничество и комуникация и критично мислене.

Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори продължи провеждането на последователна политика за управление на човешките ресурси, изразяваща се в:

- създаване на продуктивна работна среда, стимулираща заетостта на висококвалифицирани кадри и ограничаване на предпоставките за текучество, като по този начин се намаляват разходите за набиране, подбор и обучение на нови служители;
- мотивиране на служителите за постигане на по-високи резултати;
- стимулиране на творчеството и въвеждането на високи технологии, иновации и добри решения.

Структурата на персонала по образователно равнище и вид образование е в съответствие с целите и функциите на комисията, като към 31.12.2017 г. 93 на сто от служителите са с висше образование и образователно-квалификационна степен „магистър“, 10 на сто притежават и юридическо образование, 50 на сто са сертифицирани вътрешни одитори, 14 на сто са с втора специалност „Одитинг“. Средната възраст на персонала е 39 години.

Комисията развива и утвърждава административния си капацитет чрез обучения за повишаване на знанията и уменията на своите служители, като за постигане на своите цели КПНРО продължи сътрудничеството си с Университета за национално и световно стопанство, ИДЕС, МФНОР и други.

През 2017 г. беше планирано провеждането на следните обучения на служителите от специализираната администрация на комисията:

- промени в нормативната уредба, регламентиращи финансовия одит и счетоводното отчитане;
- новите одиторски доклади и комуникация от страна на одитора;
- одиторски извадки и оценка на резултатите от тях;
- специализиран курс па английски език – одит, счетоводство и финансов анализ;
- характерни пропуски и несъответствия в дейността на регистрираните одитори – практически аспекти на изискванията на МОС, мерки за подобряване на качеството;

- констатации от вътрешния контрол на качеството на инспекционната дейност;
- промени в нормативната уредба, регламентиращи контрола върху качеството на одиторската дейност за 2016/2017 г.

В изпълнение на приетата от КПНРО програма, през годината бяха проведени семинари за провеждане на планираните специализирани обучения, лектори на които бяха утвърдени в одиторската професия експерти.

2.4. Финансово осигуряване

Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори е независим орган, юридическо лице на бюджетна издръжка, създаден по силата на ЗНФО, който осъществява дейността си при спазване принципите за законност, публичност и прозрачност.

По силата на действащото законодателство в областта на одита функциите на одитните регулатори в Европейския съюз по отношение анализ на риска при прегледи за гарантиране на качеството на регистрираните одитори се засилват. С цел повишаване на ефективността на надзорната дейност и доверието на обществото относно представяните одиторски услуги, както и осигуряване на подходящи условия за ефективно упражняване на законово определените функции на комисията, необходимо е дейността ѝ да бъде адекватно финансово и ресурсно обезпечена.

Бюджетът на Комисия за публичен надзор над регистрираните одитори за 2017 г. е одобрен от Народното събрание със ЗДБРБ за 2017 г. Бюджетът е прогнозиран и съобразен с цел законосъобразно, целесъобразно и икономично разходване на бюджетните средства, с оптимизиране и ограничаване на разходите, за постигане на максимален ефект по отношение на управлението и отчетността на бюджетните средства в съответствие с изискванията на законодателството.

Комисията не формира собствени приходи.

В съответствие с действащата законова уредба и приетите в КПНРО вътрешни правила своевременно се изпълняват процедурите за финансово управление и контрол в публичния сектор.

Към 31.12.2017 г. КПНРО няма неразплатени задължения.

В резултат от извършения финансов одит за заверка на Годишния финансов отчет за 2017 г. от Сметната палата на Република България беше изразено становище, че същият дава вярна и честна представа за финансовото състояние и имущество на комисията и е в съответствие с приложимата обща рамка за финансово отчитане, съответно съответно изразеното мнение е немодифицирано.

III. НАДЗОРНА ДЕЙНОСТ

Комисията носи крайната отговорност за надзора над дейността на регистрираните одитори, вкл. придобиването на правоспособност, вписването в регистъра по чл. 20 от ЗНФО и отнемане правоспособността; приемането и спазването на стандарти за професионална етика, вътрешен контрол на качеството в одиторските дружества и при извършването на одита; продължаващото обучение на одиторите, системата за гарантиране на качеството на професионалната им дейност, за разследванията и налагането на наказания.

Със закона на ИДЕС са делегирани функциите по организация и провеждане на изпитите за придобиване правоспособност на регистриран одитор, по продължаващото професионално развитие на регистрираните одитори и по регистриране на одиторите, които получават правоспособност за извършване на финансов одит, и поддържане публичен регистър на регистрираните одитори.

Със свое решение КПНРО е делегирала на професионалната организация и функцията по контрол за гарантиране качеството на професионалната дейност на регистрираните одитори, изпълняващи одиторски ангажименти към предприятия, които не са от обществен интерес.

Дейността на надзорния орган е фокусирана върху качеството на изпълнение на ангажиментите за задължителен одит на финансови отчети на предприятията от обществен интерес, с оглед значимостта им за обществото, произтичаща от мащаба или характера на тяхната стопанска дейност. Във връзка с това през 2017 г. КПНРО ефективно си взаимодейства с другите надзорни органи, вкл. с Българската народна банка и Комисията за финансов надзор, най-вече при извършването на разследвания по сигнали за предполагаеми нарушения в дейността на регистрираните одитори.

Надзорната дейност на комисията по отношение гарантиране качеството на одиторската дейност и надзора върху организиране и провеждане на изпитите за придобиване на правоспособност, продължаващото професионално развитие и поддържането на регистъра на регистрираните одитори се осъществяваше в съответствие с действащите разпоредби на ЗНФО, както следва:

3.1. Надзор над дейността на Института на дипломираните експерт-счетоводители

В съответствие с възложените ѝ по закон отговорности КПНРО изпълнява своите задължения и по отношение дейността на ИДЕС във връзка с придобиването на правоспособност на регистрираните одитори и вписването им в регистъра по чл. 20 от ЗНФО, продължаващото им професионално развитие, както и създаването на нормативна уредба по прилагането на закона.

През 2017 г. от КПНРО беше извършена проверка относно спазване законовите задължения за отчитане на професионалната дейност на регистрираните одитори за периода 2014 г. – 2016 г. В резултат на това беше констатирано наличието на голям брой неотчетени от регистрираните одитори ангажименти за задължителен финансов одит.

За неотчетените в съответствие със законовите разпоредби ангажименти за одит на годишните финансови отчети за 2016 г. към предприятия от обществен интерес при изпълнението на плановите инспекции или разследвания комисията приложи съответните принудителни административни мерки и наложи административни наказания.

По отношение на неотчетените ангажименти за одит на годишните финансови отчети за 2014 г. и 2015 г. КПНРО предостави цялата информация на професионалната организация за предприемане на съответните действия по компетентност.

3.1.1. Придобиване на правоспособност и вписване на регистрираните одитори в регистъра по чл. 20 от ЗНФО

През 2017 г. са придобили правоспособност да подписват одиторски доклади с мнение върху финансови отчети и съответно са вписани в регистъра на регистрираните одитори нови 15 лица, отписани са 12 одитора, съответно регистрираните одитори – физически лица, към 31.12.2017 г. са 713. От тях 11 са декларирали, че временно няма да упражняват дейност.

В регистъра по чл. 20 от ЗНФО през годината са вписани 10 нови одиторски дружества, отписани са 5, съответно към 31.12.2017 г. общият им брой е 94

За вписване като регистриран одитор е необходимо придобиването на диплома на дипломиран експерт-счетоводител и успешно полагане на писмени изпити по:

- счетоводство, вкл. МСС;
- търговско право;
- данъчно и осигурително право;
- независим финансов одит, вкл. МОС.

Във връзка с провеждане на изпитите за експерт-счетоводител през 2017 г. в КПНРО бяха депозираны 8 жалби от кандидати за експерт-счетоводители, в т.ч.:

- 4 срещу изпита по счетоводство;
 - 4 срещу изпита по данъчно и осигурително право,
- при подадени през 2016 г. също 8 жалби.

По всяка от депозираните жалби комисията се е произнесла с решение, което е предоставено на вниманието на Комисията по жалбите при професионалната организация. В резултат от това един въпрос от изпита по данъчно и осигурително право беше признат за верен за всички кандидати, съответно резултатите им бяха преразгледани и един кандидат премина успешно изпита.

През 2017 г. от комисията бяха приети нови правила за придобиване правоспособност на регистриран одитор.

С цел повишаване качеството на изпитните въпроси, с правилата се въвежда нова процедура при включване на нови въпроси в базата данни – същите се преглеждат и рецензират от външно за съставителите лице.

С новите правила се променя подходът при оценка знанията на кандидатите, като за сметка на теоретичната част от изпитите по счетоводство и независим финансов одит се въвежда втори етап – решаване на практически казуси. Освен това, за решаване на казусите се предоставя възможност кандидатите да ползват съответната специализирана литература – НСС, МСС, МОС и ЕКПС.

За осигуряване на по-голяма обективност на оценяването, при оценка резултатите от решаване на практическите казуси отговорите на всеки от кандидатите се проверяват от двама проверители, самостоятелно и независимо един от друг. При различие в оценките, когато едната е под, а другата е над границата за успешно полагане на изпита, отговорите на кандидата се проверяват от трети проверител – арбитър. Резултатът от арбитража се приема за окончателен.

С новите правила се елиминира още един от непреодолимите досега проблеми при провеждане на изпитите за правоспособност – представители на професионалната организация да вземат окончателно решение по обжалванията на кандидатите. С новата уредба окончателното решение по всяка жалба, след първоначално разглеждане от Комисията по организиране на изпитите при ИДЕС, се взема от КПНРО.

3.1.2. Резултати от дейността на ИДЕС по контрола на качеството на одиторските услуги

Планът за инспекционната дейност за 2017 г. включва извършването на общо 160 инспекции за гарантиране качеството на предоставените през периода от 01.07.2016 г. до 30.06.2017 г. одиторски услуги, както следва:

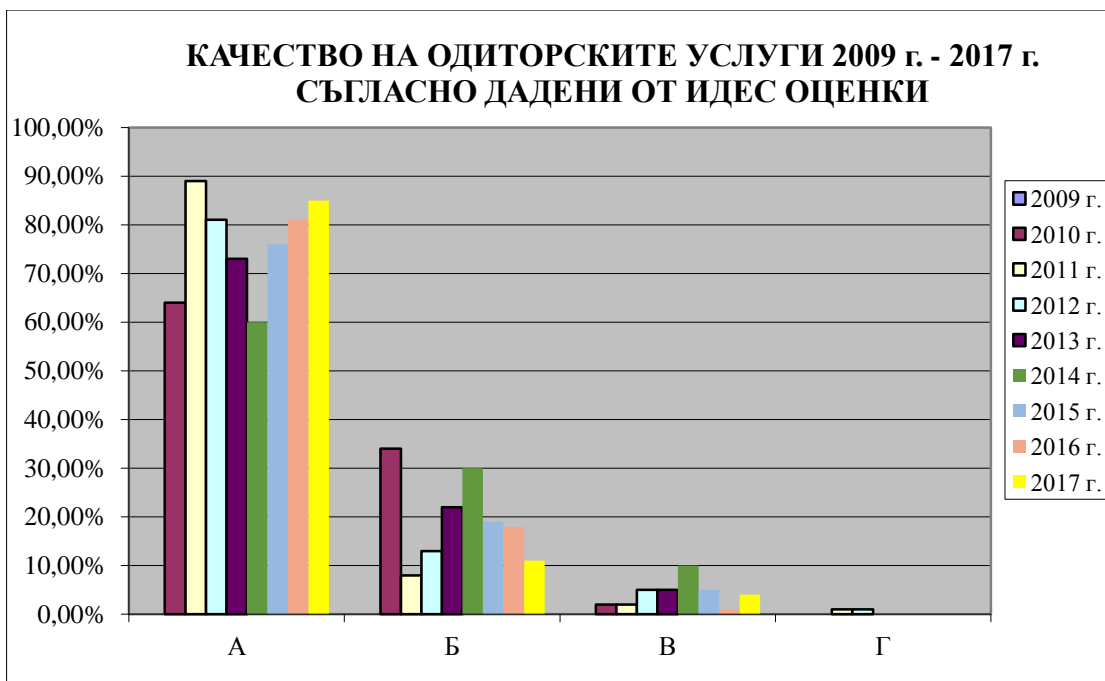
- 66 инспекции от инспектори на КПНРО по отношение дейността на регистрирани одитори и одиторски дружества, одитирали предприятия от обществен интерес;
- 94 проверки от контролори на ИДЕС, чрез Съвета за контрол по качеството на одиторските услуги, по отношение дейността на регистрирани одитори и одиторски дружества, неодитиращи предприятия от обществен интерес.

Контролът за гарантиране качеството на одиторските услуги през отчетната година е осъществяван в съответствие с Правилата и процедурите за контрол върху качеството на дейността на регистрираните одитори от 2012 г.

Към 30.06.2018 г. от СККОУ са приети резултатите от 88 проверки, при които са дадени следните комплексни оценки за дейността на проверените одиторски практики:

- с оценки „А“ са 75 броя от проверените практики, или 85 на сто;
- с оценки „Б“ са 10 броя от проверените практики, или 11 на сто;
- с оценки „В“ са 3 броя от проверените практики, или 4 на сто;
- с оценка „Г“ не е оценена нито една практика през периода.

Съгласно отчета за дейността на съвета за 2017 г. са приключени 5 проверки на практики без одиторски ангажименти и до края на месец юли 2018 г. ще бъде приключена последната проверка от плана. Няма неизпълнени или отложени проверки.

3.1.3. Продължаващо професионално развитие на регистрираните одитори

При изпълнение на плана за инспекционната дейност на КПНРО за 2017 г. не са констатирани случаи на неизпълнение на законовите изискванията по отношение продължаващо професионално развитие на регистрираните одитори.

3.2. Надзор над дейността на регистрираните одитори, изпълняващи ангажименти за независим одит на финансови отчети на предприятия от обществен интерес

В съответствие с изискванията на закона, КПНРО реализира надзорните си правомощия чрез изпълнението на планови и тематични инспекции, проверки относно изпълнение на приложените надзорни мерки и дадените препоръки, както и чрез извършването на разследвания по сигнали от заинтересовани лица и по решение на комисията.

Във връзка с горепосоченото и с цел осигуряване обективна оценка на адекватността на времевите и човешки ресурси, вложени от одиторите при изпълнение на одиторските ангажименти, комисията прилага статистически модел за определяне граници на стандартно отклонение от средния размер на вложените часове за одит по икономически сектори въз основа анализ на предоставената с Единните годишни отчети за дейността на одиторите информация. През отчетната година за всички инспекции на одиторите на предприятия от обществен интерес са използвани и Стандарт за определяне на извадката от одиторски ангажименти за преглед, Инструкция за оценка адекватността на времевите ресурси на одитен ангажимент и Инструкция за оценка адекватността на одиторските възнаграждения за ангажимент.

С цел последователното прилагане на рисково-базирания подход при подбора на ангажименти за проверка, за 2017 г. комисията определи следните рискови области в дейността на одитираните предприятия – кредитна дейност, застраховане, пенсионно и здравно осигуряване, здравеопазване.

С оглед повишаване качеството на одита и хармонизиране инспекциите на одиторските дружества в Европа, комисията продължи работата по изготвянето и прилагането на обща методология за извършване на инспекции в тясно сътрудничество с представителите на независимите одитни регулатори от КЕОНО.

В съответствие с новите правомощия съгласно приетия през 2016 г. ЗНФО, през годината от комисията бяха приети 5 решения за прилагане на надзорни мерки, от които:

- две спрямо ИДЕС, в т.ч. една във връзка с упражняване на делегираната със закона дейност по вписване на одиторски дружества в регистъра на регистрираните одитори;
- три по отношение дейността на конкретни регистрирани одитори, вкл. една за временно лишаване на регистриран одитор да изпълнява ангажименти за задължителен финансов одит на финансови отчети на предприятия от обществен интерес.

При изпълнение на надзорната си дейност комисията осъществява и последващ контрол чрез проверки относно изпълнение от регистрираните одитори на дадените задължителни предписания или препоръки при предходните инспекции.

През отчетната година в КПНРО е прилагана система за вътрешен контрол на качеството на инспекционната дейност чрез проверка качеството на приключени планови инспекции с цел оценка на съответствието с нормативните изисквания по отношение изпълнение на изискуемите процедури, спазване на определените срокове, документална обосноваване на съществените заключения в доклада за резултатите от инспекцията и др.

През 2017 г. е прилагана успешно функцията „Анализ и оценка на риска“, която подпомага инспекторите при предварителната подготовка и изпълнението на плановите инспекции и разследванията.

През отчетната година инспекционните екипи са подпомагани от външни експерти – регистрирани одитори, при изпълнението на 12 планови инспекции в случаите на инспекции на големи одиторски практики или проверка изпълнението на одиторски ангажименти от посочените по-горе рискови области.

3.2.1. Изпълнение на годишната програма за контрол по гарантиране качеството на дейността на регистрираните одитори

През 2017 г. от КПНРО и ИДЕС е прилагана обща нормативна рамка за контрол по гарантиране качеството на дейността на регистрираните одитори, вкл. при изготвяне годишния план за инспекционната дейност.

Съгласно предоставената от ИДЕС информация 148 физически лица и одиторски дружества са изпълнили ангажименти за независим финансов одит на годишни финансови отчети на предприятия от обществен интерес, от които са определени за инспекции одиторските практики на 66 одиторски дружества и регистрирани одитори – физически лица, както следва:

- по извадка от регистъра на одиторите в съответствие със законовите изисквания за проверка минимум веднъж на три години – 64 инспекции, в т.ч. 15 на одитори, извършили за първа година одиторски ангажименти на предприятия от обществен интерес;
- с цел проследяване на изпълнение на препоръките при получена оценка със съществени пропуски от предходната година – една инспекция;
- отложена проверка от минала година с решение – една инспекция.

Годишният план за инспекционната дейност на КПНРО е изпълнен от служителите на дирекция „Надзорна дейност“, като поради натовареността на същите са ползвани услугите и на двама извънщатни инспектори при 4 от инспекциите.

В изпълнение на утвърдения план са извършени 65 инспекции за гарантиране качеството на одиторските услуги. Изпълнението на една инспекция ще бъде извършено през месец септември 2018 г., тъй като същата е отложена поради наличието на обективни причини, непозволяващи изпълнението ѝ в определения срок.

Обхватът на инспекциите за гарантиране качеството на дейността на регистрираните одитори включва проверки относно спазване изискванията на МОС, на етичните норми и изискванията за независимост, оценка на вътрешната система за контрол на качеството, оценка адекватността на времевите и човешките ресурси и на одиторските възнаграждения, изпълнение на приложените надзорни мерки и дадените препоръки за отстраняване на

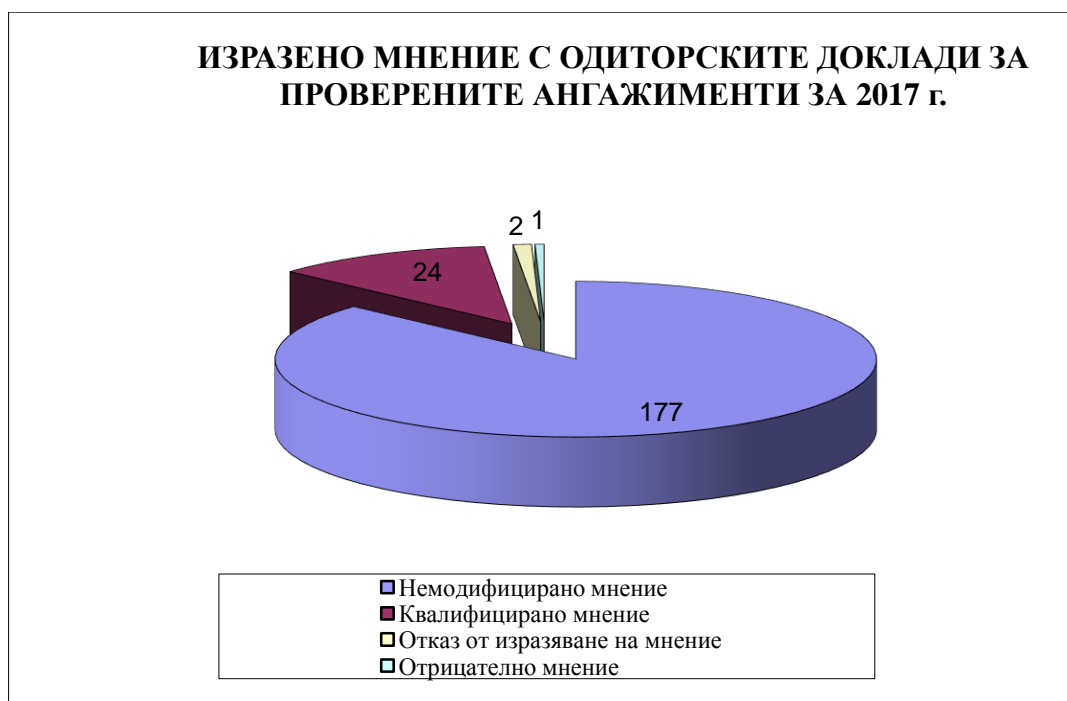
констатирани преди това пропуски и несъответствия, а също и изпълнение на други изисквания на ЗНФО.

От инспектираните регистрирани одитори и одиторски дружества през периода от 01.07.2016 г. до 30.06.2017 г. са изпълнени 2831 одиторски ангажимента, от които 317 ангажимента за независим финансов одит на годишни финансови отчети на предприятия от обществен интерес.

В изпълнение на инспекциите съгласно годишния план е проверено качеството на изпълнение на 204 ангажимента за независим финансов одит, което е 7 на сто от общия брой изпълнени ангажименти от инспектираните одитори през периода. От тях 97 ангажимента са за независим финансов одит на годишни финансови отчети на предприятия от обществен интерес – 48 на сто от общия брой на проверените и 31 на сто от изпълнените такива ангажименти от инспектираните одитори.

С одиторските доклади на проверените ангажименти регистрираните одитори са изразили следните одиторски мнения:

- със 177 доклада е изразено немодифицирано мнение (87 на сто от проверените ангажименти), в т.ч. 28 с обръщане на внимание;
- с 27 доклада (13 на сто от проверените ангажименти) е изразено модифицирано мнение, в т.ч. 24 доклада с квалифицирано мнение, 2 с отказ от мнение и един с отрицателно мнение.

За периода от 01.07.2017 г. до 30.06.2018 г. от КПНРО са изпълнени 12 разследвания по получени сигнали от заинтересовани лица и по решение на комисията, както и проверка по отношение спазване на законови задължения за отчитане на професионалната дейност на регистрираните одитори за три професионални години, обхващащи периода 2014 г. – 2016 г.

3.2.2. Комплексни оценки за качество на дейността на проверените регистрирани одитори и одиторски дружества

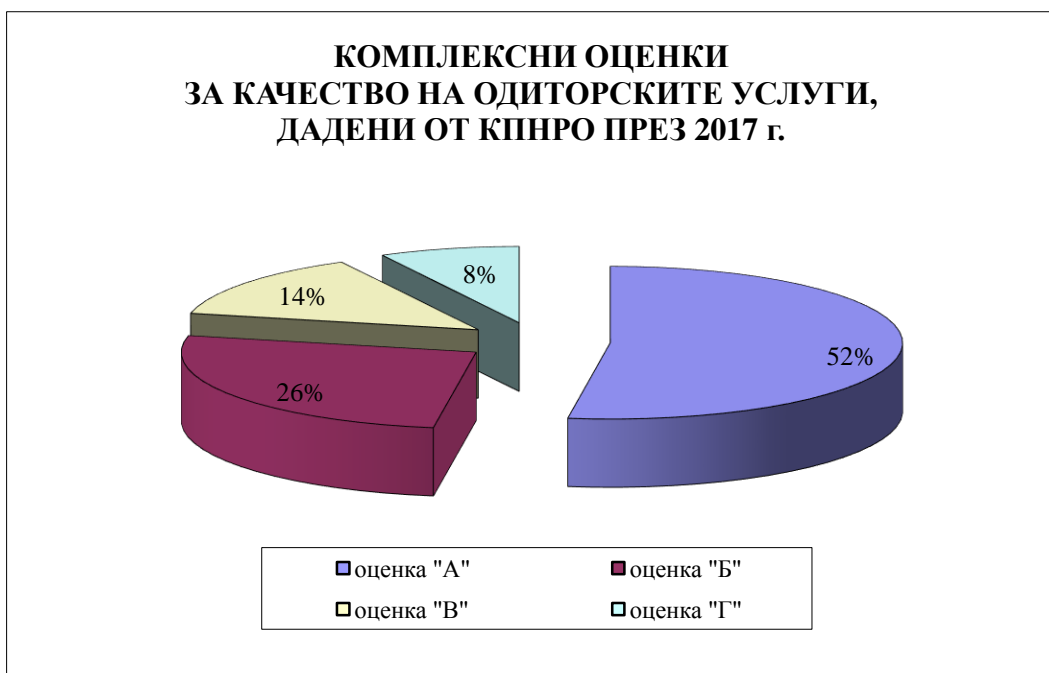
Комплексните оценки се формират на база съответните оценки на одиторските практики по отношение основните направления от обхвата на системата за гарантиране качеството на професионалната дейност на регистрираните одитори:

- съответствие с изискванията на МОС при изпълнение на отделните одиторски ангажменти, вкл. спазване на етичните норми и изискванията за независимост;
- съответствие с изискванията относно изграждане и функциониране на вътрешната система за контрол на качеството;
- адекватност на времевите и човешките ресурси, употребени за изпълнение на одиторския ангажимент съобразно обхвата и сложността му, както и адекватност на одиторските възнаграждения, получени за това.

С решения на КПНРО са приети 65 доклада за резултатите от извършените планови инспекции, като са дадени следните комплексни оценки за качеството на одиторските услуги:

- оценка „А“ на 34 одиторски практики (без съществени пропуски в проектирането и функционирането на системата за контрол на качеството на одитора, при изпълнението на одиторските ангажменти и спазване на изискванията за адекватност на вложените времеви и човешки ресурси и на получените одиторски възнаграждения), което представлява 52 на сто от проверените практики;

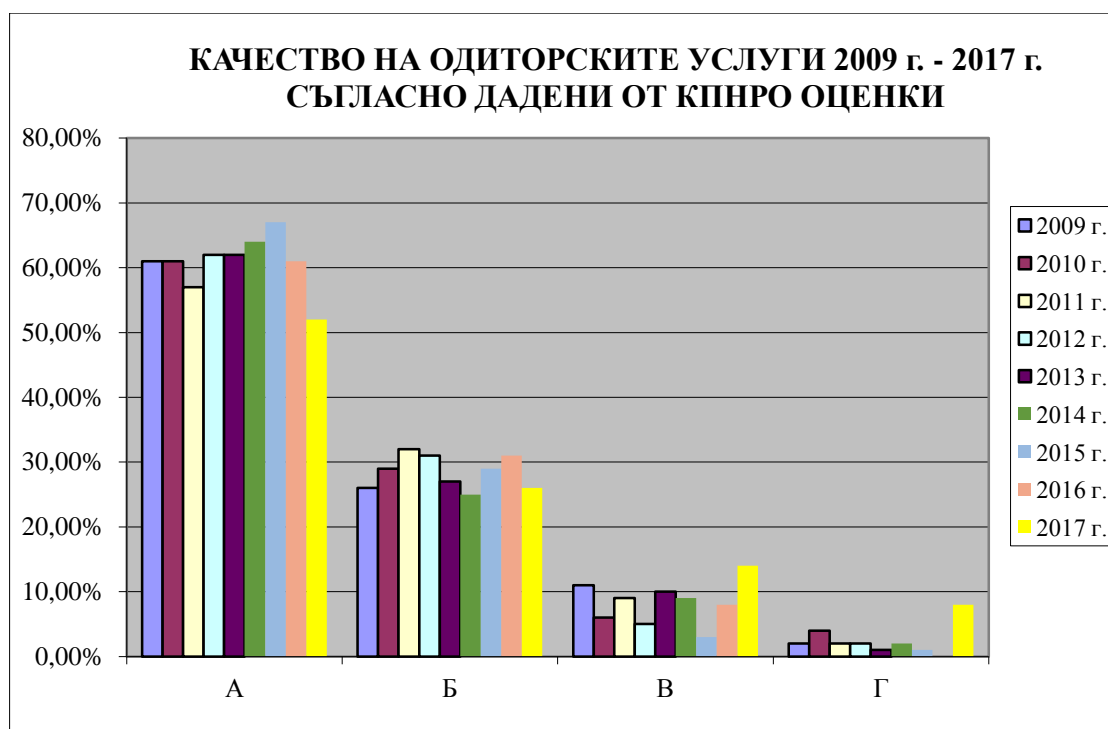
- оценка „Б“ на 17 одиторски практики (с наличие на несистематични съществени пропуски в проектирането и функционирането на системата за контрол на качеството на одитора и/или изпълнението на одиторските ангажменти и/или спазване на изискванията за адекватност на вложените времеви и човешки ресурси и/или на получените одиторски възнаграждения), което представлява 26 на сто от проверените практики;

- оценка „В“ на 9 одиторски практики (с наличие на систематични съществени пропуски в проектирането и функционирането на системата за контрол на качеството на одитора и/или изпълнението на одиторските ангажменти и/или спазване на изискванията за адекватност на вложените времеви и човешки ресурси и/или на получените одиторски възнаграждения), което представлява 14 на сто от проверените практики;

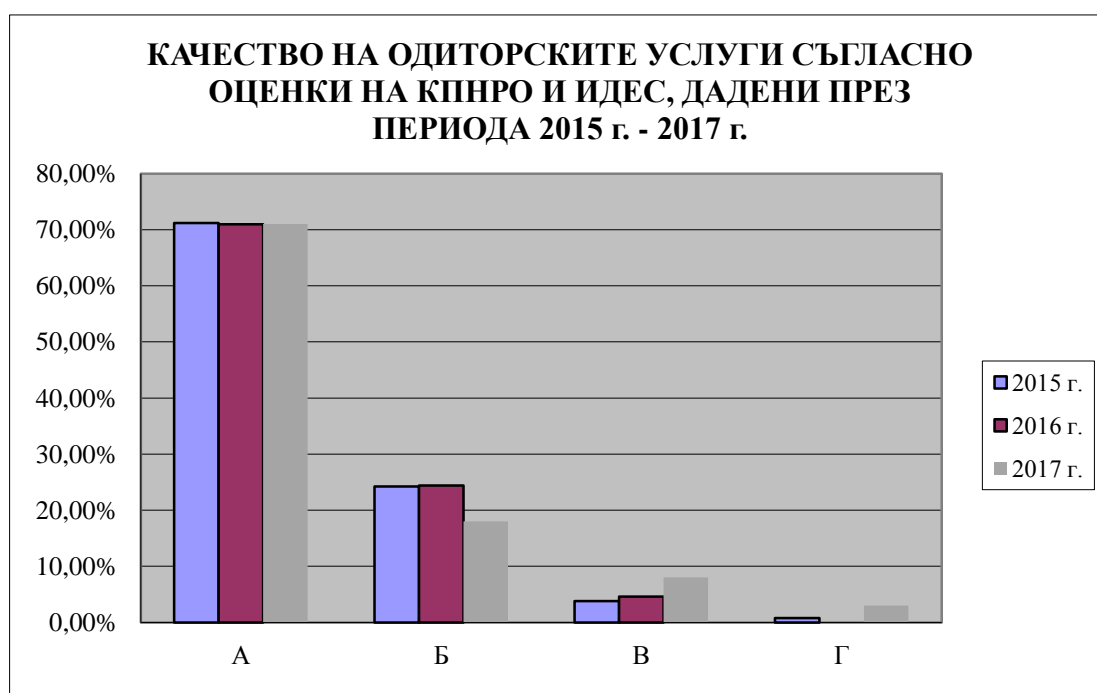
- оценка „Г“ на 5 одиторски практики (с наличие на такова несъответствие, което поставя под съмнение проектирането и функционирането на системата за контрол на качеството на одитора и/или качеството на изпълнение на одиторските ангажменти и/или спазването на изискванията за адекватност на вложените времеви и човешки ресурси и на получените одиторски възнаграждения), което представлява 8 на сто от проверените практики.

За отстраняване на констатираните пропуски и несъответствия и с цел подобряване качеството на предоставяните одиторски услуги са дадени препоръки с 34 доклада, като изпълнението им ще бъде проверено при следващи инспекции на съответните регистрирани одитори.

Горепосочените данни показват, че 78 на сто от практиките са оценени с положителни оценки („А“ и „Б“), съответно с незадоволителни оценки („В“ и „Г“) е оценена дейността на 22 на сто от проверените регистрирани одитори и одиторски дружества.

В изпълнение на плана за контролната дейност за 2017 г. от КПНРО и СККОУ при ИДЕС са изпълнени общо 159 инспекции (като преписката за една от тях ще се приключи от СККОУ до края на месец юли и 5 са приключени проверки на практики без ангажименти) при 131 за предходната година, като обобщените резултати за дадените комплексни оценки

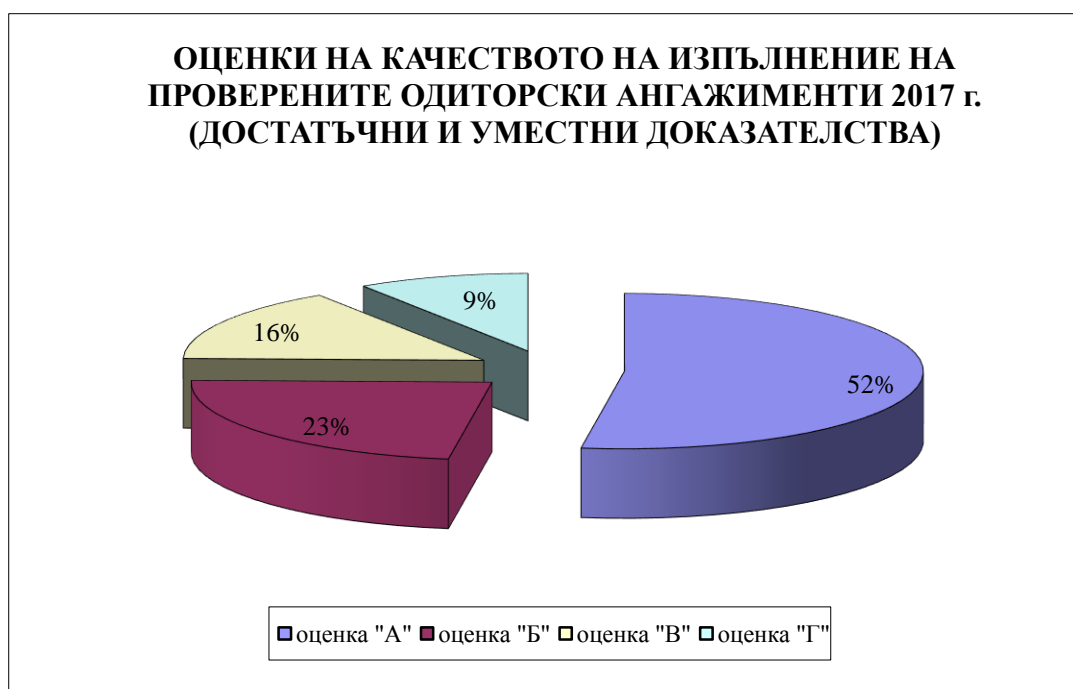
на качеството на дейността на проверените регистрирани одитори и одиторски дружества са следните:

- оценка „А“ на 109 одиторски практики, което представлява 71 на сто от проверените практики и е без промяна спрямо предходната година;
- оценка „Б“ на 27 одиторски практики, което представлява 18 на сто от проверените практики и е 6 на сто по-малко спрямо предходната година;
- оценка „В“ на 12 одиторски практики, което представлява 8 на сто от проверените практики и е с 3 на сто повече спрямо предходната година;
- оценка „Г“ на 5 одиторски практики, което представлява 3 на сто от проверените практики и е с 3 на сто повече спрямо предходната година.

От горепосоченото е видно, че продължава тенденцията за увеличаване на незадоволителните резултати от инспекциите – за настоящия период 11 на сто от практиките са оценени с незадоволителни оценки, докато за предходните две години те са били по 5 на сто.

3.2.2.1. Оценка на одиторските практики по отношение качество на изпълнение на проверените одиторски ангажменти с оглед достатъчност и уместност на одиторските доказателства и съответствие на изпълнените процедури с МОС.

В съответствие с горепосочените критерии, проверените одиторски практики са оценени, както следва:

- с оценка „А“ са 34 от проверените практики, или 52 на сто;
- с оценка „Б“ са 15 от проверените практики, или 23 на сто;
- с оценка „В“ са 10 от проверените практики, или 16 на сто;
- с оценка „Г“ са 6 от проверените практики, или 9 на сто.

В сравнение с данните от предходната година, горепосочените резултати индикират намаление с 22 на сто за практиките, които са оценени с положителни оценки.

При изпълнение на инспекциите се констатира редица слабости, които очертават проблемни области по отношение спазване на професионалните стандарти. Тези области са сходни с тези от предходните години и се изразяват най-вече в следното:

- *На етап приемане и продължаване на одиторски ангажмент* – не се анализират специфични за отрасъла счетоводни практики и регулации; при смяна на одитора не се

осъществява комуникация с предходния одитор; писма за поемане на одиторски ангажимент не съответстват на съществените изисквания на професионалните стандарти; не се спазват законови изисквания при поемане на ангажиментите за одит, вкл. за ротация.

– *На етап планиране на одиторския ангажимент и оценка на риска* – констатира се пропуски по отношение разбиране на вътрешния контрол в одитираните предприятия, вкл. проверка дали съществените контроли за одита са въведени и се използват; оценка работата на ползвани експерти; пропуски при определяне нивата на същественост; планиране на одиторски процедури в отговор на оценените рискове.

– *На етап изпълнение на одиторския план* – при първоначални ангажименти за одит не се изпълняват процедури за проверка на началните салда; пропуски при тестване ефективността на контролите в рисковите за одита области; тестовите по същество не обхващат всички ключови твърдения за вярност и/или съществени обекти на отчитане.

– *На етап приключване на одиторския ангажимент* – констатира се несъответствия между одитирания финансов отчет и годишния доклад за дейността на предприятието; пропуски при проверка на представянето и оповестяванията в отчета, вкл. по отношение сделките между свързани лица; пропуски по отношение комуникациите с ръководството по повод констатирани при одита съществени неправилни отчитания или неспазване на законови или регулаторни изисквания; издават се одиторски доклади, несъответстващи по форма и съдържание на професионалните стандарти; изразяват се одиторски мнения, неподкрепени с достатъчни и уместни одиторски доказателства; неефективен преглед за контрол на качеството на ангажимента преди издаване на одиторския доклад.

При изпълнение на плановите инспекции продължава установяването на случаи на неизпълнение на законовите изисквания за поддържане на застраховка срещу рисковете на одиторската професия – в изпълнение на плана за 2017 г. са констатирани три такива случая, като на регистрираните одитори са наложени съответните административни наказания.

3.2.2.2. Оценка на одиторските практики с оглед изграждане и функциониране на вътрешните системи за контрол на качеството.

При инспекциите относно изграждане и функциониране на вътрешните системи за контрол на качеството в практиките на регистрираните одитори и одиторски дружества са дадени следните оценки:

- с оценка „А“ са 38 от проверените практики, или 58 на сто;
- с оценка „Б“ са 18 от проверените практики, или 28 на сто;
- с оценка „В“ са 6 от проверените практики, или 9 на сто;
- с оценка „Г“ са 3 от проверените практики, или 5 на сто.

В сравнение с данните от предходната година, горепосочените резултати индикират също намаление с 11 на сто за практиките, които са оценени с положителни оценки.

През отчетната година при инспекциите се констатира сходни пропуски и несъответствия с тези от предходната година – писмените правила и процедури на вътрешната система за контрол на качеството на регистрирани одитори не съдържат политики и процедури за управление на човешки ресурси; не са налице критерии за лицата, които могат да извършват преглед за контрол на качеството преди издаване на одиторския доклад; не се документират дискусии по съществени въпроси между одиторските екипи и лицата, които извършват преглед за контрол на качеството преди издаване на одиторския доклад; пропуски при регламентиране на изискванията и осъществяване на текущо наблюдение на системите и др.

3.2.2.3. Оценка на одиторските практики с оглед адекватност на времевите и човешките ресурси, употребени за изпълнение на одиторските ангажименти съобразно обхвата и сложността им, и адекватност на одиторските възнаграждения.

При изпълнение на процедурите във връзка с оценка адекватността на одиторските възнаграждения и вложените при одита времеви ресурси се прилагат Инструкцията за оценка адекватността на одиторските възнаграждения за ангажимент и Инструкцията за оценка адекватността на времевите ресурси на одитен ангажимент.

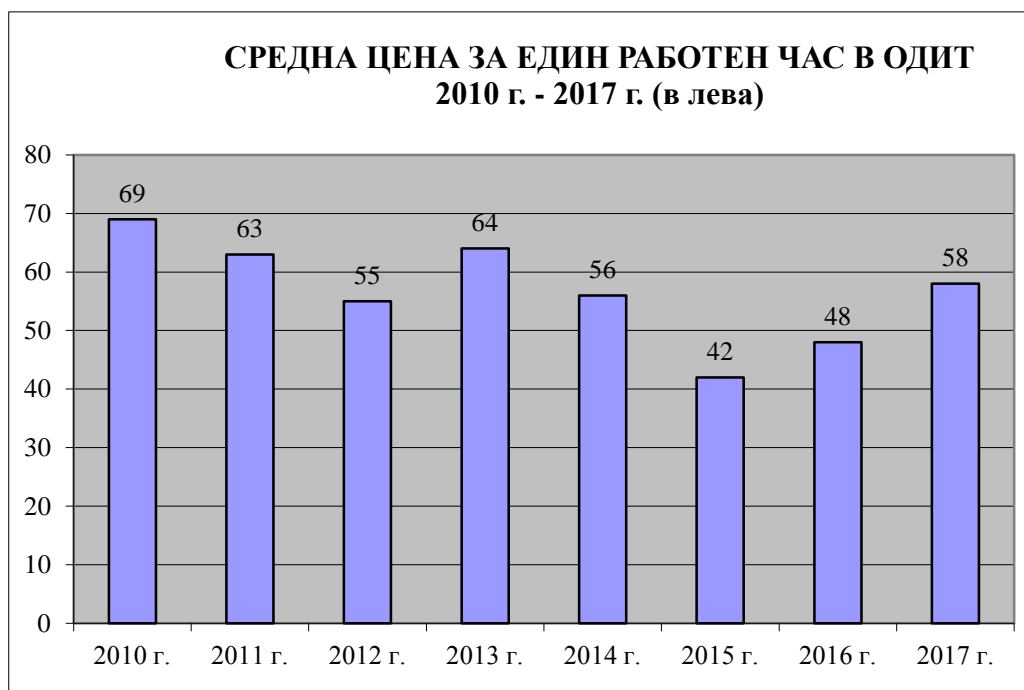
При оценка адекватността на времевите и човешките ресурси са получени следните резултати:

- с оценка „А“ са 50 от проверените практики, или 77 на сто;
- с оценка „Б“ са 10 от проверените практики, или 15 на сто;
- с оценка „В“ са 3 от проверените практики, или 5 на сто;
- с оценка „Г“ са 2 от проверените практики, или 3 на сто.

За изпълнение на проверените през отчетния период 204 одиторски ангажимента на инспектираните регистрирани одитори и одиторски дружества са вложени общо 51887 работни часа, или средно 254 часа за един одиторски ангажимент, което е сходно с това за предходната година, но се различава съществено със средното число за годините преди 2016 г. Причина за констатираните повече вложени времеви и човешки ресурси е, че през отчетната година са проверявани по-сложни ангажименти към по-значими предприятия, много от които са изпълнени от повечето от големите одиторски практики. Въпреки това, считаме че е налице тенденция за увеличаване на времевите ресурси за изпълнение на ангажиментите за независим финансов одит.

При оценка адекватността на одиторските възнаграждения са получени следните резултати:

- с оценка „А“ са 54 от проверените практики, или 83 на сто;
- с оценка „Б“ са 6 от проверените практики, или 9 на сто;
- с оценка „В“ са 3 от проверените практики, или 5 на сто
- с оценка „Г“ са 2 от проверените практики, или 3 на сто.

Съгласно данни от проверените регистрирани одитори и одиторски дружества, извършващи одит на предприятия от обществен интерес, общият размер на приходите им от одиторски услуги възлиза на 3 064 хил. лв. при средна цена за работен час в размер на 58 лева. Този резултат се различава с 21 на сто спрямо данните за предходната отчетна година, което се дължи на това, че през отчетната година са проверявани по-сложни ангажименти към по-значими предприятия, които са изпълнени от големи одиторски практики.

През отчетната година при инспекциите отново се констатират, макар и в изолирани случаи, пропуски при планиране, документиране и отчитане на вложените часове в одит; често не са налице обективни критерии за формиране на цената на одиторските услуги; създаване на условия за нелоялна конкуренция на пазара на одиторските услуги с оферирането на необосновано ниски цени, които индикират наличието на предпоставки за недостатъчно добро качество на предоставените одиторски услуги.

3.2.3. Проверки по изпълнение на приложените надзорни мерки и дадените препоръки за отстраняване на констатирани съществени пропуски и несъответствия

През отчетния период са извършени 8 самостоятелни проверки по изпълнението на дадените препоръки за отстраняване на пропуски и несъответствия, установени при инспекциите от 2016 г. В резултат на това при седем от проверките е установено, че препоръките са изпълнени изцяло, а при една дадените препоръки са изпълнени частично, за което спрямо регистрирания одитор е приложена надзорна мярка.

3.2.4. Разследвания по повод получени в КПНРО сигнали и предложения от заинтересовани лица

Комисията провежда разследвания при получени сигнали за предполагаеми нарушения и предложения от заинтересовани лица, както и в други случаи по своя преценка.

През периода 01.07.2017 г. до 30.06.2018 г. в КПНРО са постъпили 10 сигнала при 21 през предходната година, от които:

- 2 се отнасят до дейността на регистрираните одитори и са свързани с качеството на предоставяните одиторски услуги и/или с нарушения на законовите изисквания;
- 8 са възражения или жалби срещу решения на ИДЕС във връзка с придобиването на диплома на дипломиран експерт-счетоводител.

През годината се наблюдава намаляване на сигналите до комисията. Обобщен анализ на основните причини, както и предприетите във връзка с това действия от комисията, са посочени в т. 3.1.1.

В съответствие с Правилата за извършване на разследвания и проверки по сигнали и предложения до КПНРО комисията разглежда конкретно всеки депозиран сигнал и се произнася с решение. В зависимост от характера и обосноваването на сигнала, тя взема решение за извършване на разследване, за сезиране на съответния орган по компетентност или за прекратяване на производството при липса на данни за нарушение. След разглеждане на постъпилите през периода сигнали от КПНРО са взети решения за извършване на три разследвания, от които едно е възложено на СККОУ при ИДЕС с участието на инспектор от комисията, а другите две са изпълнени от нейни инспекторски екипи. Освен тях, по своя инициатива комисията е възложила изпълнението на още 9 разследвания във връзка с констатирани неспазвания на законови изисквания от регистрираните одитори.

В изпълнение на горепосочените решения през периода са извършени общо 12 разследвания, в резултат на които са установени пропуски при прилагане на професионалните стандарти и специфичните законови регулации от разследваните регистрирани одитори, като са приложени принудителни надзорни мерки и са наложени съответните административни наказания.

3.2.5. Административно-наказателна дейност

Във връзка с констатирани при плановите инспекции съществени пропуски и несъответствия спрямо законовите изисквания са съставени 13 акта за установяване на административни нарушения, по които председателят на комисията е издал 13 наказателни постановления за налагането на глоби и имуществени санкции на съответните нарушители.

За констатираните при разследванията съществени пропуски и несъответствия са съставени 12 акта за установяване на административни нарушения, по които председателят на комисията е издал 12 наказателни постановления, с които са наложени глоби и имуществени санкции на съответните нарушители.

От издадените общо 25 наказателни постановления са обжалвани 13, като към датата на съставяне на настоящия отчет 12 са влезли в сила, както и две от предходния отчетен период.

IV. МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

През отчетната година българският одитен регулатор продължава ползотворното сътрудничество както със съответните компетентни органи на страните – членки на Европейския съюз, така и с такива на световно ниво. Представители на комисията взеха участие в редица международни срещи, което допринесе за повишаване ефективността на работата на КПНРО и за разширяване на международното сътрудничество. Основно внимание на европейско ниво беше отделено на промените, свързани с прилагането на новото законодателство в областта на одита (Регламент (ЕС) № 537/2014/ЕС и Директива 2014/56/ЕС, с която се измени Директива 2006/43/ЕО). С оглед взаимообвързаността и постигането на по-добро разбирателство бяха осъществени редица срещи със заинтересовани страни, проведеха се проучвания и консултации, споделиха се очаквания за промените в областта на одита.

През 2017 година продължиха срещите на Комитета на европейските органи за надзор на одита. Към членовете на КЕОНО се числят както национални надзорни органи над одиторската дейност, така и „Европейския орган за ценни книжа и пазари“ (ESMA). Също така със статут на „наблюдатели“ са представителите на националните органи на страните от „Европейското икономическо пространство“, „Европейския банков орган“ (ЕВА), както и „Европейския орган за застраховане и професионално пенсионно осигуряване“ (ЕЮРА).

Създаден въз основа на разпоредбите на чл. 30 от Регламент (ЕС) № 537/2014, КЕОНО е основната рамка за сътрудничество на европейско ниво между националните органи за осъществяване на надзор над одита. В тази връзка КЕОНО предоставя експертно мнение на ЕК и на компетентните органи, по тяхно искане, по въпроси, свързани с прилагането на Регламент 537/2014/ЕС и Директива 2006/43/ЕО. През 2017 започна своята дейност и изградените към КЕОНО подгрупи: „Инспекции“, „Международни одиторски стандарти“, „Разследвания и санкции“, „Наблюдение на пазара“, „Международна еквивалентност и адекватност“.

През 2017 бяха проведени три пленарни заседания на КЕОНО. На тях участниците, освен получаването на актуална информация за дейността на различните подгрупи, имаха възможността да се запознаят и с първите презентации на общите характеристики като регулаторен орган на някои от членовете на КЕОНО – инициатива, която допълнително допринася за по-доброто опознаване и сътрудничество между участниците. Също така участниците имаха възможността да се срещнат и да проведат дискусии с представители на европейска мрежа на ръководителите на одитни комитети, на „Европейската конфедерация на асоциациите на директорите“, „Европейската контактна група на одиторските мрежи“.

С оглед бъдещото развитие на КЕОНО на последното заседание през 2017 бе приета и работна програма за следващата – 2018 година. Основен акцент в нея бе сложен върху по-нататъшно развитие на сътрудничеството и съгласуваността между органите за надзор на одита в ключови области като: инспекции, разследвания и санкции, международни одиторски стандарти, международно сътрудничество и прилагането на въведените реформи в областта на одита. За повече подробности относно дейността на КЕОНО може да послужат резюметата за всяка една от проведените срещи през 2017 година, достъпни на интернет страницата на КПНРО.

През 2017 година КПНРО тясно си сътрудничи с представителите на независимите одитни регулатори и в рамките на подгрупите към КЕОНО. Представители на КПНРО са взели участие в проведени две срещи на подгрупа Инспекции (едната съвместна с подгрупа „Международни одиторски стандарти“), както и в среща на подгрупа „Разследвания и санкции“ и друга на „Наблюдение на пазара“. Взето е участие и в проведените общо 11 на брой конферентни разговори с участниците в подгрупи „Разследвания и санкции“ и „Наблюдение на пазара“. В резултат бе разработен механизъм за докладване на временните забрани, както и въпросник засягащ разследванията и санкциите в отделните държави членки (подгрупа „Разследвания и санкции“).

Подгрупа „Наблюдение на пазара“ се концентрира върху подготовката на въпросите за следващия доклад относно развитието на пазара в ЕС на предоставяне на услуги по задължителен одит на предприятията от обществен интерес.

Дейността на подгрупа „Еквивалентност и адекватност“ е била концентрирана върху разработване на нова методология относно критериите за оценяване на страните-кандидати.

В рамките на подгрупа „Инспекции“ продължава дискутирането на най-честите недостатъци при одитите на големите шест одиторски мрежи, специфични въпроси относно актуализирането на международните одиторски стандарти, обмена на информация със Съвета за международни стандарти за одит и изразяване на увереност (IAASB) и Съвета за международни етични стандарти за счетоводителите (IESBA) относно проектите, по които работят Съветите. Продължава и работата върху проекта „Обща методология за извършване на проверки“, чиято цел е да се хармонизират инспекциите на одиторските дружества в Европа.

Създадена е и работна група „Информационни технологии“. Нейната основна идея е оценяване на въздействието върху качеството на одита на технологичните разработки на одиторските фирми по отношение на "анализа на данни" или "големи бази данни". Подгрупа „Международни одиторски стандарти“, освен съвместната си работа с подгрупа „Инспекции“, разработи и „панорама“ на използването на международните одиторски стандарти в различните страни-членки.

За обогатяване на познанията и опита при осъществяване на надзорната дейност над регистрираните одитори допринасят също и проведения през февруари 2017 единадесети работен семинар за инспектори, както и пленарната среща - през април 2017 - на Международния форум на независимите одитни регулатори.

На семинара са подложени на дискусия теми, свързани с текущите дейности и приоритети на Съвета за международни стандарти за одит и изразяване на сигурност и Съвета за международни етични стандарти за счетоводителите. Проведена и обсъдена е презентация свързана с използване на програми за анализ на данни при провеждане на инспекциите. Обсъдени са резултатите от проведеното пето глобално проучване на МВНОР, което включва информация относно констатациите от инспекциите за периода юли 2015 – юни 2016 година (публикувано на сайта на IFIAR през март 2017). Наблюдава се леко намаляване на броя на констатираните несъответствия, но процентно тяхната честота продължава да бъде на притеснително високо ниво (42% от включените в проучването одити на ПОИ). Проблемните области в общи линии покриват тези от предишното проучване, като най-голям проблем на ниво одиторско дружество продължава да бъде системата за контрол на качеството, включително независимостта, а на ниво ангажимент - приблизителните счетоводни оценки, включително справедливи стойности. На семинара са проведени сесии на различни теми, сред които инспекции на специфични одити (вкл. на банки, застрахователи), както и на други свързани с повишаване качеството на одита въпроси. Направените обобщения са обсъдени и на пленарното заседание на IFIAR през април 2017 година.

На проведеното през годината пленарно заседание на МФНОР, освен гореописаното проучване и дейността на работните групи към форума, важна точка от дневния ред бе и отбелязването на промяната в структурата на управление и в правния статус на МФНОР във връзка със създаването на постоянен секретариат. Във връзка с това бяха и проведената сесия по избор на нов борд. Друго важно събитие по време на този форум бе подписването на Меморандума за сътрудничество и обмяна на информация относно надзора над одита от 22 страни-членки (КПНРО засега не е страна по него). Представен беше и докладът за дейността на МФНОР за 2016 г., като страните членки имаха възможност да коментират същия и да зададат своите въпроси по него. Също така бяха изложени и предложенията за стратегия на МФНОР и работен план за периода 2017-2018 г. Проведена бе среща с представители на Съвета за международни стандарти за одит и изразяване на сигурност и Съвета за международни етични стандарти за счетоводителите. По време на тази сесия беше

предоставена повече информация за проектите за изменение на Етичния кодекс на професионалните счетоводители и как тези проекти подпомагат качеството на одита. Проектите са свързани със справяне на одиторите в ситуации, когато Етичния кодекс и съответните национални етични кодекси засягат неодитни услуги, като неодитните услуги са цел на бъдещ проект на Съвета за международни етични стандарти за счетоводителите.

КПНРО продължава участието си в поддържането на общата електронна база данни с констатации от извършени инспекции. Целта е обмен на информация и анализ на получените данни, за да се видят общите тенденции при осъществяването на надзора над одиторите от европейските одитни регулатори.

V. ПУБЛИЧНОСТ И ПРОЗРАЧНОСТ НА ДЕЙНОСТТА

КПНРО оповестява резултатите от дейността си по разбираем и достъпен начин, осигурявайки достатъчна степен на информираност за широк кръг потребители. Резултатите от извършените инспекции, разследвания и проверки по отношение професионалната дейност на регистрираните одитори и делегираните функции на ИДЕС са публикувани на интернет страницата на комисията.

VI. ПРИОРИТЕТИ В ДЕЙНОСТТА НА КПНРО ЗА 2018 ГОДИНА

Влизането в сила на настоящия ЗНФО, с който се транспонират новите изисквания на европейската одитна правна рамка, определя и основните приоритети в дейността на КПНРО.

На първо място, ще продължи изготвяне на нови и актуализиране на досега действащите подзаконови нормативни актове в съответствие с разпоредбите на новия закон, Регламент (ЕС) № 537/2014 и Директива 2014/56/ЕС за изменение на Директива 2006/43/ЕО, както и проучването на международния опит и установените добри практики в надзорната дейност на аналогични регулаторни органи и приемане на съответните промени във вътрешните нормативни актове на КПНРО.

Комисията ще продължи да търси едно по-широко приложение на рисково-базирания подход в осъществяването от нея дейности, като се постави акцент върху:

- увеличаването на честотата на инспекциите (ежегодно) на големите одиторски компании, чрез планиране на тематични проверки, фокусирани в значими, високорискови и структуроопределящи индустрии;
- прилагането на диференциран подход при проверките на големи, средни и малки одиторски практики;
- ефективното взаимодействие с другите надзорни органи и регулатори в Република България.

На следващо място, с цел повишаване ефективността на надзорната дейност, комисията ще предприеме действия за внедряване на съвременни информационни и комуникационни технологии за постигане на ефективен надзор над професионалната дейност на одиторите чрез:

- изграждане и въвеждане на система за управление на инспекциите;
- поддържане на база данни за дейността на регистрираните одитори и одиторски дружества, извършващи одит на предприятия от обществен интерес;
- повишаване качеството на надзорната дейност чрез използване на компютърно базирани техники за надзор;
- осигуряване на прозрачност на дейността чрез поддържане на достъпна, полезна и актуална официална страница на КПНРО в интернет.

Във връзка с изпълнение функциите на КПНРО по отношение наблюдение на пазара на одиторски услуги и на дейността на одитните комитети, вменени ѝ по силата на Регламент (ЕС) № 537/2014/ЕС, предстои разработването на нови методологии за тяхното осъществяване, както и развитието и утвърждаването на аналитичната структурна единица

за оценка на риска и наблюдение на пазара на одиторските услуги. От съществено значение за ефективното осъществяване на функциите в тази област ще бъде и изграждането на активно взаимодействие и комуникация между надзорния орган и одитните комитети.

Предвид установените тенденции за разширяване обхвата на инспекциите и за нарастване броя и спецификата на провежданите разследвания, КПНРО предвижда да укрепи административния си капацитет, като продължи да провежда последователна политика за обучение на служителите си за повишаване на професионалната им компетентност. От друга страна, комисията ще търси възможности за по-лесно и гъвкаво привличане и задържане на висококвалифицирани специалисти с доказана експертиза и опит в областта на финансовото отчитане и одита (одитори, дипломирани експерт-счетоводители и др.), както и експерти от финансовия и ИТ секторите.

КПНРО ще продължи да укрепва своята институционална и финансова независимост чрез възможността ѝ самостоятелно да планира и осъществява своята дейност в съответствие със законовите правомощия и отговорности, вкл. спазване на изискването финансирането на надзорната дейност да е адекватно, достатъчно и в съответствие с фундаменталния принцип за независимост. Предпоставка за постигането на това е и търсенето на възможности и предприемането на инициативи за създаване на по-добри условия за ефективно управление на ресурсите на комисията.

КПНРО ще продължи и занапред ползотворното си сътрудничество, активна комуникация и съвместни действия с професионалната организация с цел създаване на условия за повишаване качеството на предоставяните одиторски услуги. Комисията ще продължи да полага усилия и за качествено подобряване на комуникацията с регулаторните органи като Българската народна банка, Комисията за финансов надзор, Комисията за енергийно и водно регулиране, Комисията за регулиране на съобщенията и с други органи, които работят с чувствителна финансова информация, за да придобие комуникацията системен и работен характер. С цел по-добро разбиране на гледните точки на потребителите КПНРО ще вложи усилия в изграждането на системни контакти с работодателските организации и особено с асоциациите във финансовия сектор – на банките, застрахователите, осигурителите, управляващите дружества и др.

Важен приоритет в дейността на КПНРО е и утвърждаването ѝ като надзорен орган на европейско и световно ниво чрез активното участие в работата на КЕОНО и МФНОР с цел обмяна на добри практики и сътрудничество между надзорните органи, участие в съвместни обучения и/или инспекции, и/или разследвания с други надзорни органи.

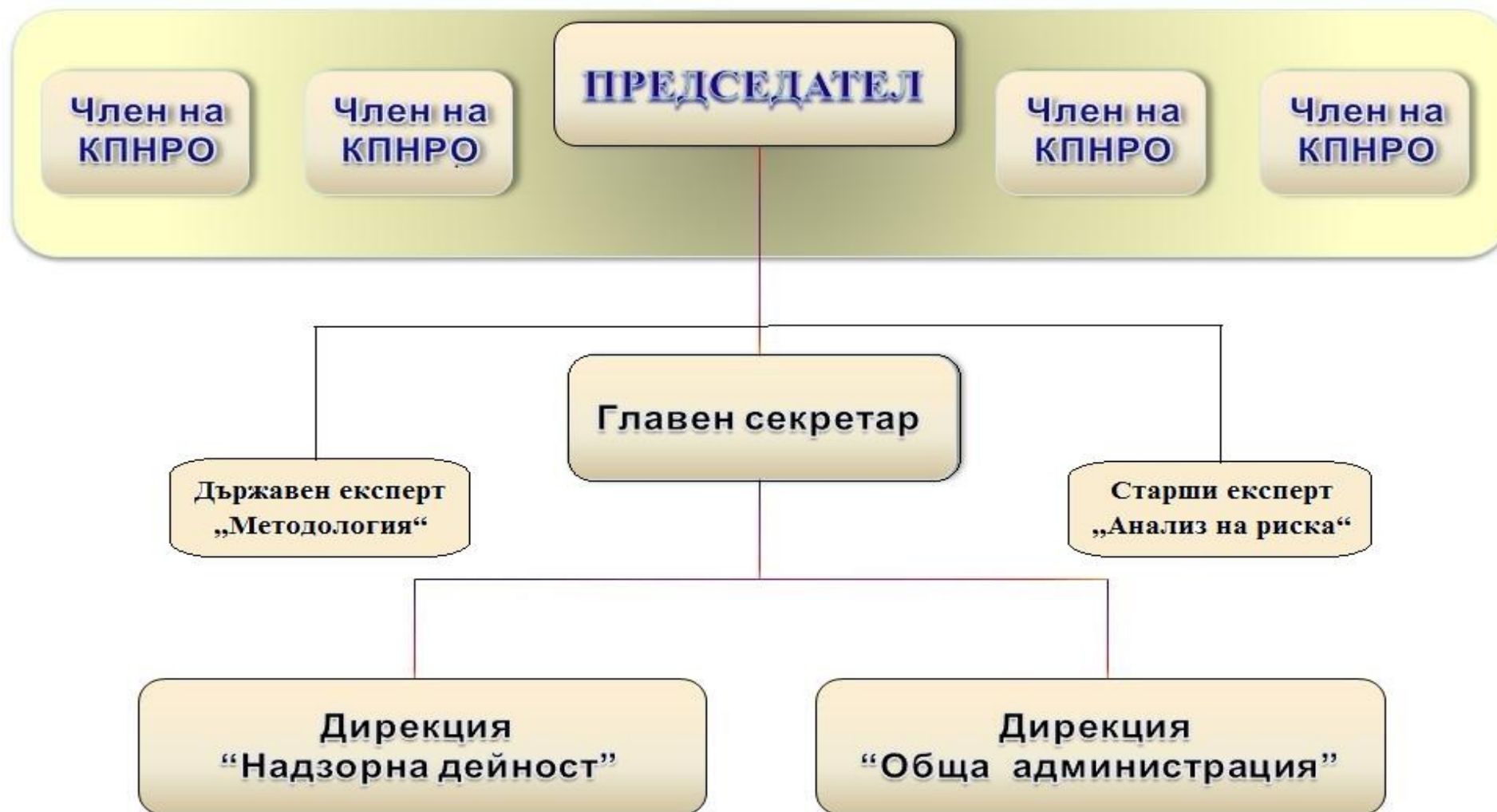
От съществено значение за дейността на комисията ще бъде използването на информацията от КЕОНО и от МФНОР за идентифицирането на новите тенденции в одита и преценката за скоростта и формите на тяхното проявление в България и по-специално тази относно навлизането на информационните технологии, изкуствения интелект и разширяването на нефинансовата информация, която се очаква да бъде потвърждавана от одита.

VII. ПРИЛОЖЕНИЯ

1. Органиграма.
2. Справка за изпълнението на бюджета на КПНРО за 2017 г.

КОМИСИЯ ЗА ПУБЛИЧЕН НАДЗОР НАД РЕГИСТРИРАНИТЕ ОДИТОРИ

ОРГАНИГРАМА

**СПРАВКА
ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА БЮДЖЕТА ЗА 2017 ГОДИНА**

(в хил. лв.)

ПАРАГРАФ ВИД РАЗХОД	БЮДЖЕТ 2017	УСВОЕНИ СРЕДСТВА 2017	ОСТАТЪК 31.12.2017	ИКОНОМИЯ (в проценти)
1	2	3	4	5
§ 01. Заплати и възнаграждения на персонала, нает по трудови и служебни правоотношения	687	685	2	0.29
§ 02. Други възнаграждения и плащания за персонала	111	89	22	19.82
§ 05. Осигурителни вноски за работодатели	187	184	3	1.60
§ 10. Издръжка	300	294	6	2.00
§ 52. Придобиване на ДМА и основен ремонт	3	3	0	0.00
§ 53. Придобиване на НМДА и основен ремонт	3	3	0	0.00
§ 46. Членски внос	22	22	0	0.00
О Б Щ О:	1 313	1 280	33	2.51